

mede te deelen, doch waarin mijn naam, noch die van den Vlaamschen vriend, die hem de inlichtingen gezonden had, genoemd werd!! Intusschen had ik op 2 April een bezoek van dr. DE BERSAQUES gehad ten einde mij een mondelinge toelichting over de bedoelde spreekbeurt en den aard zijner Vereeniging te geven. Behalve mij zouden ook als sprekers optreden: een Belg uit Antwerpen, een Franschman uit Lyon, een Zwitser uit Basel. Ik zou in het Nederlandsch spreken en beloofde binnen 14 dagen uitsluitel te zullen geven.

Zooals mij nu uit verscheiden informaties gebleken is, is dit het oudste Medische gezelschap in België, leden zijn vele medici in België, die tevens lid der jongere Vlaamsche genootschappen zijn. Beiden leven in goede verstandhouding met elkaar.

En nu verschijnt BURGER's artikel, waarin hij een omschrijving meedeelt van het doel, dat hij DE BERSAQUES toeschrijft na te streven en van de geheimzinnige drijfveeren, die de Vereeniging zou hebben om Nederlanders uit te noodigen. Dit dwingt mij tegenover die Vereeniging en tegenover dr. DE BERSAQUES om mij hier bekend te maken als dengene, die vol vertrouwen tot BURGER de eenvoudige vraag om inlichtingen heeft gericht en daardoor argeloos aan BURGER materiaal verschaft om zijn afschuwelijke verdachtmakingen neer te schrijven, en zijn politieke bemoeizucht bot te vieren. Dat deze verdachtmakingen door inblazingen van Vlaamsche zijde gegroeid zijn, spreekt van zelf.

Ik acht het verkeerd om in het *Tijdschrift* over een politieken strijd te schrijven. Maar nu het artikel van BURGER werd opgenomen, acht ik mij verplicht den heer DE BERSAQUES en zijn vrienden op de hoogte te brengen van de wijze, waarop BURGER een verzoek van mij om gegevens gebruikte en mij daar geen voorkennis van gaf.

Dat de Redactie van ons *Tijdschrift* hier niet tijdig heeft ingegrepen, valt in hooge mate te betreuren.

L. POLAK DANIELS.

Groningen, 8 April 1934.

AFSCHEURING VAN DEN TROCHANTER MAJOR DOOR SPIERWERKING.

Naar aanleiding van bovengenoemde belangwekkende mededeeling van dr. A. KUMMER in dit *Tijdschrift* van 24 Maart, zou ik het volgende willen opmerken.

Prof. SCHÖNBAUER schrijft in het handboek „*Die Chirurgie*” enkele woorden over deze afwijking, onder andere „Die Therapie sucht den Glutaeus max., *der die Diskokation bewirkt*, zu entlasten.” Dat „*der die Dislokation bewirkt*” is onjuist. Maar ook de redeneering, hiermede in onrechte tegenstelling, die dr. KUMMER volgt ter verklaring der door hem waargenomen verschijnselen, kan slechts gedeeltelijk juist zijn.

Bij afscheuring van den trochanter major worden de twee eenige zuivere en krachtige abductoren (M. glutaeus med. en min.) buiten werking gesteld, met de aan den trochanter major aanhechtende hulp-abductoren, die echter grootendeels buitenwaartsrotatoren zijn. Als eenige hulpabductoren blijven dan nog over de M. glutaeus max. en de M. tensor fasciae latae. Deze zijn uitsluitend met hun het hoogst liggende vezels tot abductie in staat. Die abduceerende kracht kan dan ook niet voldoende zijn om het been in abductie te brengen, noch te houden, tenzij misschien bij een liggenden patiënt.

Bij een staanden patiënt moet de abductie van het been, of juist, de lage stand van het bekken, aan de getroffen zijde voor het grootste gedeelte toegeschreven worden aan een *adductiestand* van den niet getroffen kant; in zekeren zin een passieve abductie van den getroffen kant, doordat de gezonde heup het bekken aan de getroffen zijde moedwillig laat zakken.

Daarom ook is de patiënt van dr. KUMMER *gedwongen* het linker been bij het loopen over den grond te *sleepen*. Hij *kan* het niet optillen, omdat dan de abductiestand van het linker been niet bewaard kan blijven. Wanneer de M. glutaeus max. en de M. tensor fasciae later wel in staat waren tot abductie op eigen kracht, dan was het sleepen over den grond niet noodig. Nu echter moet de patiënt voor het been

een steun op den grond *blijven* zoeken, anders valt het door eigen zwaarte. Zoo ook heeft deze gedwongen lage stand der linker bekkenhelft tot logisch gevolg, dat door den adductiestand in het rechter heupgewricht het bovenlichaam naar rechts overhelt. Niet om het linker been zooveel mogelijk te ontlasten, maar om niet naar links om te vallen, in den tijd, dat het rechter been als steunbeen dient.

De schrijver vermeldt niets over onderzoek, staande op linker en rechter been.

Staan op het getroffen been moet echter onmogelijk zijn bij trochanterafscheuring en bij staan op het gezonde been zal het verschijnsel van TRENDELENBURG positief zijn.

Deze twee verschijnselen samen zijn mijns inziens pathognomonisch voor letsel van den trochanter major.

J. G. A. KERSEMAKERS.

Alkmaar, 28 Maart 1934.

Gaarne maak ik van de mij geboden gelegenheid gebruik een enkele opmerking naar aanleiding van het bovenstaande te plaatsen.

De vraag is de volgende: Is de waargenomen abductiestand van het been bij afscheuring van den trochanter major actief dan wel passief?

Ik meen, dat de verklaring, welke collega KERSEMAKERS doet besluiten tot het laatste, wel wat te eenvoudig is. Zij berust volgens KERSEMAKERS op een buiten werking stellen van de M. gluteus med. en min. Nu worden bij beenbreuken helaas nooit spieren buiten werking gesteld. Alleen het nuttig effect gaat verloren. Ware dit wel het geval, de repositie zou in vele gevallen heel wat gemakkelijker zijn. De M. gluteus med. en min. blijven ook bij afscheuring van den trochanter major tractie op dit skeletdeel uitoefenen, hetgeen zoowel bij staande als liggende houding pijn veroorzaakt. Vandaar ook dat de hulpabductoren (M. tensor fasc. latae en M. gluteus max.) de abductie trachten te vergrooten. Was de abductie zuiver passief, door steunverlies van het getroffen been, dan was er geen reden om ook in liggende houding meergenoemden abductiestand te handhaven, hetgeen ontegenzeggelijk het geval is. Het vraagstuk blijft echter zeer ingewikkeld en zooals bij zoo vele vraagstukken zal ook hier wel de waarheid in het midden liggen.

Zaandam, 9 April 1934.

A. KUMMER.

KUNSTMATIGE ADEMHALING.

Naar aanleiding van het stukje van dr. J. W. LOOS in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* zouden wij het zeer op prijs stellen, indien de collega's, die de laatste jaren ervaring hebben gehad in de toepassing van kunstmatige ademhaling hun opmerkingen zoo spoedig mogelijk zouden willen inzenden bij ondergeteekende, secretaris van het Nationale Comité voor het Internationale Congres voor Reddingwezen en Eerste Hulp bij Ongelukken, te houden van 11 tot 16 Juni 1934 te Kopenhagen, Westzijde 93, Zaandam. (tel. 4000).

P. H. VAN ROOJEN.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

MOSCOU. — Bestrijding der homosexualiteit. De Sovjet-Unie heeft aan de regeering der bondsstaten opgedragen, in hun strafwetboeken een bepaling op te nemen, waarbij geslachtsverkeer tusschen mannen met drie tot vijf jaren verlies van vrijheid wordt gestraft. De straf kan tot acht jaren worden verhoogd, indien daarbij geweld is gepleegd of misbruik is gemaakt van den toestand van afhankelijkheid, waarin de ééne partij verkeerde. Bepalingen van dezen aard bestonden reeds in de Transkaukasische en Centraal-Aziatische gebieden,